

ธรรมแรกเกิด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังสังฆธรรม สังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครแสดงธรรม ใครแสดงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธวิสัย พุทธวิสัยครอบคลุมหมด ครอบคลุมไปในพระพุทธศาสนา นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรม โดยชอบ โดยความชอบธรรมๆ สังฆธรรมอันนี้มันถึงเกิดขึ้นมา มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่อาศัยของเรา พอเรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราถึงพยายาม จะประพฤติปฏิบัติตนของเราให้ใจของเราเข้าสู่สังฆธรรมอันนั้น ถ้าเข้าสู่สังฆธรรมอันนั้น เราต้องมีสติปัญญาของเรา ฝึกฝนของเรา ทำตัวของเราให้เข้าสู่สังฆธรรมนั้น เราพยายามพลิกแพลง คัดแปลงใจของเราให้เข้าสู่สังฆธรรมนั้น ถ้าเข้าสู่สังฆธรรมนั้นได้ เราจะมีธรรมเป็นที่พึ่งอาศัย

“เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย” ถ้ามันมีที่พึ่ง มันก็ต้องมีที่พึ่งตามความเป็นจริง ถ้ามีที่พึ่งตามความเป็นจริง มันจะมีหลักมีเกณฑ์ ถ้ามันไม่มีที่พึ่งตามความเป็นจริง เรายังลุ่มคล้ำอยู่ ความลุ่มคล้ำของเรา ความเชื่อของเรา ความศรัทธาความเชื่อมั่นคลอนแคลนได้ ศรัทธา-อจลศรัทธา ถ้าศรัทธาของเรายังไม่มั่นคง ศรัทธาของเราของเรายังคลอนแคลนอยู่ เราก็ลุ่มคล้ำของเราไป ความลุ่มคล้ำของเราละ ทำสิ่งใดเราก็มีใจของเราว่าเราจะถูกต้องดีงามของเรา เราเข้าใจว่า แต่มันไม่เป็นความจริงหรอก ถ้าเป็นความจริงนะ ความจริงเกิดขึ้นมาจากไหนละ ความจริงเกิดขึ้นมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกเรือคัน เรือคันนะ เวลาเรือคันอยู่ ๖ ปี สิ่งนั้น สังฆธรรมนั้นยังไม่เกิดขึ้น ยังไม่มีความจริง ยังไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่มีพุทธะ พุทธะนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรม สังฆธรรมมันไม่มี มันจะมาจากไหน ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ศึกษามาด้วยความเชื่อของเขา ความเชื่อของเขาไม่ใช่ความจริงหรอก ศรัทธาความเชื่อ ความเชื่อของเขา เขาปฏิบัติตามความเชื่อของเขา

เวลาหลวงปู่มั่นท่านพูด จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้มหัศจรรย์นัก มั่นจินตนาการได้มากมายมหาศาล มั่นคิดจินตนาการของมันได้ แล้วเวลาฤๅษีชีไพรที่เขาประพฤติปฏิบัติแล้วเขาได้อภิญญา อภิญญา ๕ เขาได้อภิญญาของเขา เขามีความรู้ของเขา เขามีความเห็นของเขา เขาก็เชื่อมั่นของเขา แล้วเขาพยายามรักษาของเขา เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับเขา ยังไม่ตรัสรู้เองโดยชอบ

อภิญญา ๖ คือรู้ว่าเราลี้จากกิเลส ถ้าอภิญญาที่ ๖ นั้นคือมรรค เพราะรู้ว่าตัวเองลี้จากกิเลส ลี้อย่างไรละ ถ้าลี้กิเลสมันก็ต้องมีโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ บุปเพณิวาसानุสติญาณ จุฑุปปาตญาณ ยังไม่ใช่ ดึงกลับมาๆ เวลาอัสวัคขญาณ บุคคล ๔ คู่ บุคคลที่ ๗ ที่ ๘ อรหัตตมรรค อรหัตตผล เวลาอรหัตตมรรค อรหัตตผล บุคคล ๔ คู่ เวลามรรคญาณมันทำลายอวิชชา นี่ไง พอทำลายอวิชชา นี้รู้ว่าลี้กิเลส อภิญญาที่ ๖ คือรู้ว่าลี้กิเลส แต่มันก็เป็นมรรค นี่ถ้าเป็นมรรค

ถ้าอภิญญาที่ ๕ มา มันไม่ใช่มรรค ไม่ใช่มรรค ศึกษาขนาดไหนมันก็ล้างเลสงสัย มันก็ยังลุ่มๆ คลำๆ อยู่ จะมีฤทธิ์มีเดชขนาดไหนมันก็เป็นเรื่องฉาน โลกีย์ เป็นเรื่องของโลกทั้งนั้น ถ้าเรื่องของโลกทั้งนั้น ศาสนาถึงยังไม่มีไง สังกรรมอันนี้มันถึงยังไม่เกิดขึ้น ยังไม่มีในหัวใจของผู้ใดทั้งสิ้น ถ้ามีอยู่ในผู้ใด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่ปฏิญาณตนว่าเราตรัสรู้เองโดยชอบ เพราะได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากใคร เวลาศึกษาเล่าเรียน ศึกษาเล่าเรียนกับอาจารย์ดาบส อุตกดาบส ได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ เวลาไปศึกษากับพวกฤๅษีชีไพรต่างๆ เขาปฏิญาณตนของเขาๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษามาหมดแล้ว มันถึงไม่มีไง สังกรรมยังไม่มี พอสังกรรมยังไม่เกิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมยังไม่เกิดยังไม่เกิดขึ้นมา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้ามาถึงที่สุดแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง บุปเพณิวาसानุสติญาณ จุฑุปปาตญาณ อัสวัคขญาณ อัสวัคขญาณคือทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมดสิ้นไป นี่สังกรรมอันนี้ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็นเช่นนั้นหรือ มันต้องมีฝั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แต่เวลาแสวงหา แสวงหาที่ไหนล่ะ

แสวงหาที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไปแสวงหากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปแสวงหากับความเชื่อในลัทธิต่างๆ ก็ไม่ได้อย่างที่สมความปรารถนา พอศึกษาจนหมดกระบวนการของเขาแล้วก็ยังสงสัยอยู่ ศึกษาจนหมดกระบวนการของเขาแล้วก็ยังลุ่มๆ คลำๆ อยู่ มันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะมันไม่โดนตัววิชา เพราะมันไม่เข้าสู่ใจ มันไม่เข้าสู่กิเลสของตน มันจะชำระล้างกิเลสได้อย่างไร มันเป็นไปได้ ถ้ามันเป็นไปได้ แต่ความเชื่อใจ ความเชื่อของเขา นี่จิตนี้เป็นได้ หลากหลายนัก จะจินตนาการขนาดไหนก็ได้ มีอภิญา ใต้สมบัติ ๖ สมบัติ ๘ มันจะรู้ขนาดไหน มันไปหมดละ ถ้ามันไปหมดแล้วส่งออก ส่งออกกลับมาแล้วได้อะไรละ ไปรู้เรื่องต่างๆ หมด แล้วจิตที่เวียนว่ายตายเกิดมันอยู่ไหนละ แล้วมันรู้สิ่งใดละ? มันไม่รู้สิ่งใด เห็นไหม

ถึงเวลา วางทั้งหมด จนตรอกแล้ว ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ศึกษากับใครมาก็ไม่ได้ สุดท้ายแล้วต้องมาค้นคว้าด้วยใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง สุดท้ายแล้วที่โคนต้นโพธิ์นั้น ชำระล้างกิเลสที่โคนต้นโพธิ์นั้น ถ้าโคนต้นโพธิ์นั้น เสวยวิมุตติสุขๆ มันเป็นความสุขตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงอันนั้น แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมเวลาแสดงขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมฯ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” นี้สงฆ์องค์แรกของโลกเกิดขึ้น

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เกิดที่ไหน เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุธรรม บรรลุธรรมที่ไหน? ก็บรรลุธรรมในใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เกิดที่ไหน พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เกิดในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพุทธะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีธรรมะ ถึงมีรัตนะ ๒

พระอัญญาโกณฑัญญะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม พระอัญญาโกณฑัญญะไตร่ตรองด้วยสติด้วยปัญญาของพระอัญญาโกณฑัญญะตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ในใจนั้นบรรลุธรรมขึ้นมา เห็นตามความเป็นจริง เห็นตามความเป็นจริง สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับทั้งสิ้นเป็นธรรมดา เห็นตามความเป็นจริงในใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงอุทานไป “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” นี่มันเป็นความจริงๆ ใจ เป็นความจริง ความจริงเกิดขึ้น ถึงมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เกิดขึ้นเป็นแก้วสารพัดนึก เป็นรัตนตรัยของเรา

เราเชื่อ เราเคารพของเรา เราถึงมันใจของเรา เราถึงจะประพฤติปฏิบัติของเรา ประพฤติปฏิบัติของเราเพราะอะไร เพราะเรามีอำนาจวาสนาไป

เรามีอำนาจวาสนา เราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา การเกิดเป็นมนุษย์นี้ด้วยบุญอำนาจวาสนา นี่การเกิดเป็นมนุษย์ บุญจากการเกิด เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตายด้วยความทึ่งนะ เพราะอะไร เพราะพระเจ้าสุทโธทนะเลี้ยงไว้ดูแลไว้เพื่อจะให้มันเป็นจักรพรรดิ จะไม่ให้เห็นสิ่งใดที่ไปประจันกิเลสในใจของเจ้าชายสิทธัตถะเลย นี่ไม่เคยรู้เคยเห็น ไปเห็น มันมหัศจรรย์ เห็นคนเกิดก็ถาม นั่นคืออะไร เห็นคนแก่ คนแก่มันเป็นอย่างไร เห็นคนเจ็บ เห็นคนตาย แล้วเห็นสมณะ นี่เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย

เวลาเกิด เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาบรรลุนิพพานขึ้นมา ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกเราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาด้วยอำนาจวาสนา เวลาเกิดมาด้วยอำนาจวาสนา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาเกิดมา เกิดมาด้วยอะไร? เกิดมาด้วยอวิชชา

เวลาเราเกิด ถ้าพ่อแม่ไม่บอก เราจะไม่รู้หรือกว่าเราเกิดเมื่อไหร่ นี่เกิดมาด้วยความไม่รู้ เกิดมา คูตี หมอตำแยต้องทำให้รู้สึกตัว มันจะได้ร้องไห้ เขาได้ทำความสะอาดร่างกาย แล้วกำไว้ ร้องไห้ ยึดไว้ ยึดมันถ้อมันไว้ แล้วเกิดเป็นมนุษย์ ทุกข์ๆ ยากๆ ในชีวิตหนึ่ง เวลาตายไป เวลาคนตาย แบบมือหมดเลย ฉันไม่ได้ทำอะไรไปเลย เจ้ามา มาจากไหน เวลาเจ้าไป เจ้าได้สิ่งใดติดมือเจ้าไป

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วมีอำนาจวาสนา คำว่า “มีอำนาจวาสนา” ถ้ามีอำนาจวาสนา ทำอย่างไรให้เป็นอำนาจวาสนาเป็นความจริงของเราล่ะ

นี่การเกิดๆ ไร การเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมา คูตี ทางโลกเวลาเขาจะเกิดกัน เขาจะต้องมีพ่อแม่ เขาถึงมีครรภ์ มีครรภ์ เขาถึงได้เกิดมา เวลาเกิดมา คูตี พ่อแม่ทะนุถนอมมามหาศาล พ่อแม่มีความผูกพัน ทะนุถนอม มันเป็นสายบุญสายกรรม นี่ความเวียนว่ายตายเกิดของวัฏฏะ ถ้าเวียนว่ายตายเกิดของวัฏฏะ การเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดทางโลก เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเรามีศรัทธามีความเชื่อ ทางโลกก็เป็นทางโลก ถ้าเป็นทางธรรมล่ะ

ถ้าเป็นทางธรรม เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่มีอำนาจวาสนาพอประมาณ เขาก็ศึกษาไว้เพื่อเป็นการดำรงชีวิต คุณติ พยายามค้นคว้า พยายามหาที่พึ่งกัน แล้วมันหาที่พึ่งไม่ได้ ก็ย้อนกลับมา ทางโลกจะมีความสุขมีความสุขพอใจขนาดไหน คนที่ว่าได้สิ่งใดมาจะสมความปรารถนา จะมีความสุขๆ นึกเลสมันหลอก ไปเถอะ ไม่มีวันที่สิ้นสุดหรอก ค้นหากความทะยานอยากสิ้นฝั่ง คำว่า “พอ” ไม่มี ไม่มีเมืองพอ พอแก่เหล่าราชาขึ้นมาแล้วก็ป็นวัฒนธรรม ก็ส่งต่อให้ทายาทไปเท่านั้นเอง แต่จิตใจมันก็ยังกังวลอยู่นั่นนะ มันเป็นไปไม่ได้หรอก ยังแสวงหาอยู่ว่าจะวางได้ๆ มันวางได้ด้วยประเพณีวัฒนธรรมของโลกเท่านั้นแหละ มันวางได้ตามความเป็นจริงในหัวใจไหม ถ้ามันวางได้ วางได้แล้วทำอะไรต่อไปละ ก็ยังจะต้องชราภาพ ยังต้องตายไปเป็นธรรมดา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วจะได้สิ่งใดไป ถ้าเขามีศรัทธามีความเชื่อขนาดนั้น เขาก็อาศัยศาสนา อาศัยสิ่งนั้นเป็นเครื่องบรรเทาทุกข์เท่านั้นเอง แต่ถ้าคนมีสติปัญญา เราหวังพึ่ง เราหวังพึ่งนะ เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาแล้ว ถ้าคนศึกษา ใครศึกษาแล้วแต่ ศึกษาแล้วจะมหัศจรรย์มาก คุณติ ขนาดว่าเราบวชพระมาบวชมาต้องเรียนปริยัติๆ การศึกษามา ๗ ประโยค ๘ ประโยค ๙ ประโยค ศึกษาเข้ามา เข้าใจธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาแล้วก็จบทางการศึกษาไป จบทางการศึกษาแล้วทำอย่างไรต่อละ ทำอย่างไรต่อ

เขาให้ศึกษาแล้วให้มาประพฤติปฏิบัติ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ศึกษาแล้วมาประพฤติปฏิบัติ แต่เวลาเราศึกษาแล้วมาเป็นความรู้ของเรา พอเรียนจบแล้วทำอย่างไรต่อ ทำหน้าที่ปกครองสงฆ์ ดูแลสั่งสอนประชาชน แล้วสั่งสอนตัวเองได้หรือยัง ความรู้ตามความเป็นจริงในใจของตัวเองมันมีไหม

สิ่งที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้แนะนำเขา เหมือนหมอ หมอเวลารักษาคนไข้ เวลารักษาคนไข้ไปแล้วหมอก็ป่วยไข้เหมือนกัน หมอก็ป่วยไข้ หมอก็มีความวิตกกังวลเหมือนกัน เวลาหมอก็ต้องชราภาพไปเหมือนกัน ทีนี้ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาไว้สอนคนไข้ไหม ทำไมไม่ศึกษาไว้สอนตัวเอง ถ้าศึกษาไว้สอนตัวเองตัวเองมีความเข้าใจอะไร

สติมันคืออะไร สติ เวลาเข้าใจว่าสติ ก็ต้องไปอธิบายให้เขาเป็นคุ้งเป็นแคว แต่ตัวเอง ไม่มีสติปัญญาสามารถยับยั้งอารมณ์ความรู้สึกที่มันทุกข์ยากในหัวใจเราได้เลย

ถ้าเป็นสมาธิ สมาธิก็อ้างอิงตามตำรา ก็จะสอนเขา แต่ไม่สอนตนเองไง

แล้วเกิดปัญญา ปัญญาที่อธิบายไม่ได้เลย ปัญญาที่อธิบายเปรียบเทียบกับที่ศึกษามา ๕ ประโยค ๑๐ ประโยค ก็อธิบายอย่างนั้น

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกศึกษามาเพื่อปฏิบัติ พระกรรมฐาน เราเวลาศึกษาจากอุปัชฌาย์ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ อนุโลมปฏิโลม ย้อนหน้าย้อนหลัง ถ้า เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ จะทำได้อย่างไร

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติที่ครูบาอาจารย์บางสำนักเขาก็สอนให้ท่องเอา เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ท่องให้เป็นเหมือนคำบริกรรม เขาก็ทำความสงบของเขา ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง เขาก็จะสอนให้หัดประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้ามีครูบาอาจารย์ตามความเป็นจริงนะ แต่ของเรา เรามีครูบาอาจารย์ของเรา เรามีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นผู้นำ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่าน ประพฤติปฏิบัติมาก่อน ท่านชี้นำมาก่อน แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันมา ท่านคอยบอกคอยชี้เรา คอยบอกคอยดูแลเรา ดูแลที่ไหน ดูแลที่ไหน

คุณิ เวลามนุษย์จะเกิด ทางโลกเขา เวลาเขาจะตั้งครรรค์ เขาดูแลเขารักษานะ เขา เตรียมพร้อมของเขาเพื่อครรรค์ของเขาจะได้สมบูรณ์ของเขา เวลาคลอดลูกออกมา เขาต้องดูแล รักษา อยากให้ลูกเขาแข็งแรง อยากให้ลูกเขามีความอบอุ่น อยากให้ลูกเขามีนิสัยที่ดี เวลามนุษย์ ที่จะเกิด เขาต้องดูแลรักษาขนาดนั้น

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ของเรา คุณิ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติกว่าจะได้ผลของท่านมา ท่านบากบั่นมาขนาดไหน เวลาท่านจะค้นคว้าหาใจของท่าน เวลาท่านจะ ค้นคว้า ท่านค้นคว้าก็หาครูบาอาจารย์เหมือนกัน เวลาหาครูบาอาจารย์ มันก็แสวงหา ทุกคน แสวงหานะ เพราะเราประพฤติปฏิบัติใหม่ ในทางสังคม ถ้ามีที่ไหนน่าเชื่อถือ เราก็ออยากเจอ ช่องทาง

ที่ว่าศึกษามาเพื่อปฏิบัติฯ เวลาศึกษามาเพื่อปฏิบัติ ศึกษามาแล้วมันก็เข้าใจไม่ได้ มัน ปฏิบัติอย่างไร มันศึกษามาแล้วนะ บางคนศึกษามาแล้ว ศึกษาจนไม่เชื่อ มรรคผลนิพพานมีจริง

หรือเปล่า เขาทำวิจัยนะ นักศึกษาเขาไม่เชื่อหรือกว่านรกสวรรค์มี เขาไม่เชื่อ ถ้าเชื่อว่านรกสวรรค์มี เขาจะเสียเครดิตของเขว่าเป็นผู้ทิ้งมกาย ไม่เชื่อว่านรกสวรรค์มี แล้วเขาจะเชื่อได้อย่างไรว่ามรรคผลนิพพานมี ศึกษาจนไม่เชื่อว่ามรรคผลนิพพานมี แต่ศึกษาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เชื่อในพระไตรปิฎก เชื่อว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เชื่อว่าครูบาอาจารย์ทำจริง แต่พวกเราทำไม่ได้ พวกเราไม่มีโอกาส พวกเราไม่มีวาสนาเชื่อไปอย่างนั้น

เวลาเขาศึกษามา ศึกษาจนไม่เชื่อ แล้วถ้าไม่เชื่อแล้วมันจะประพฤติปฏิบัติได้อย่างไร ในเมื่อตัวเองไม่เชื่อ ถ้าไม่เชื่อ แสดงว่าปฏิบัติไปก็จะสูญเปล่า การปฏิบัติไปก็เท่ากับปฏิบัติแล้วไม่ได้ผลสิ่งใดมา กลายเป็นความลำบากเปล่า ผู้เราอยู่สั่งสอนประชาชนดีกว่า สั่งสอนคนอื่นดีกว่า ไม่ได้สอนตัวเอง เพราะศึกษามาแล้วมีความรู้ มีวุฒิภาวะสอนคนได้ นี่ศึกษา ศึกษาจนไม่เชื่อ

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านออกประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านหาครูบาอาจารย์ของท่าน เวลาหาครูบาอาจารย์ของท่าน เวลาใครแนะนำสิ่งใดก็ยังพยายามจะฝึกฝน พยายามจะทำให้ได้ แต่มันทำไปไม่ได้ มันทำไปไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเวลาคนไม่เป็น คนไม่รู้สอน มันก็วนอยู่นั่นแหละ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา รู้จริงๆ ตามธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ยังสอนไม่เป็น สอนไม่ได้ บอกวิธีการขึ้นมามันก็บอกวิธีการโดยที่การประพฤติปฏิบัติมันไม่เป็นข้อเท็จจริง ว่าใช้ปัญญาๆ ไป มันก็วนอยู่นั่นแหละ ถ้าทางประเพณีวัฒนธรรม อันนั้นประเพณีวัฒนธรรม

คูลี เวลาสมัยนั้น นักปราชญ์ชาวอุบลฯ เขาสอน เวลาสวดมนต์ก็ต้องขอให้ธรรมมาสติที่ตา ขอให้ธรรมมาสติที่ใจ ขอให้ธรรมมาสติในอายตนะ แล้วอายตนะ ขอให้ธรรมเข้าสู่ภายใน มันก็คือเป้าหมายไง มันเหมือนกับชนเผ่า ชนเผ่าที่เขาไม่มีภาษาเขียน ประวัติศาสตร์ของเขา เขาจะบอกต่อๆ กันมา ชนเผ่าเขาจะเล่าเป็นนิทาน พวกชนเผ่า ประวัติของเขา ความเป็นไปของชนเผ่า นั้น เขาจะพูดเป็นนิทาน แล้วก็ท่องจำกันมา สั่งสอนกันมา นี่ความเป็นชนเผ่า นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราแสวงหาๆ เราแสวงหาครูบาอาจารย์ แสวงหาที่ไหน

ฉะนั้น เวลานั้นนักปราชญ์ชาวอุบลฯ เขาถึงบอกว่า “ขอให้ธรรมมาสติที่ตา ขอให้ธรรมมาสติที่ใจ” มันก็เป็นการบอกเล่าต่อๆ กันมาด้วยความเชื่อ แล้วหลวงปู่เสาร์ท่านสวดอย่างนี้

หลวงปู่มั่นไปแก้หลวงปู่เสาร์เฉพาะตรงนี้ ๓ ปี เพราะอะไร เพราะว่ามันฝังใจมา แล้วมันเป็นวัฒนธรรม มันเป็นรากเหง้า เป็นรากเหง้าของชุมชน เป็นรากเหง้าของนักปราชญ์เขาว่า “ขอให้ธรรม” คำว่า “ขอ” ก็เราเชื่อสัตย์ เรามีความเคารพ เราก็อยกได้ สวดมนต์ทีหนึ่ง ๓ ชั่วโมง ๔ ชั่วโมง แล้วค่อยมาเดินจงกรม ขอก่อน ขอแล้วค่อยเข้าทางจงกรม

หลวงปู่มั่นแก้หลวงปู่เสาร์ ๓ ปี กว่าจะบอกว่า การสวดมนต์สวดพรเป็นการเจริญพุทธมนต์ การเจริญพุทธมนต์นั่นก็เป็นการภาวนาอย่างหนึ่ง การสวดมนต์ ถ้าจิตใจมันวอกแวกอแว มันก็สวดผิดสวดพลาดนั่นแหละ ฉะนั้น การสวดมนต์ก็สวดมนต์เจริญพุทธมนต์ สวดมนต์ก็เป็นการภาวนาอย่างหนึ่ง ฉะนั้น ถ้าเราสวดมนต์ เราก็ก่อนสวดมนต์ สวดมนต์ก็ส่วนสวดมนต์ แต่เวลาเราจะภาวนา เวลาที่เราภาวนา เราควรจะต้องใจระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นโม ตสฺส ภควโต พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ เสร็จแล้วเราก็ก่อนภาวนาเลย เพราะภาวนา เรามีสติเรามีปัญญาขึ้นมา มันจะไล่ตอนค้นคว้าหาหัวใจของเรา ถ้าค้นคว้าหาหัวใจของเราไป

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านก็ไปศึกษา ท่านก็ไปค้นคว้า เหมือนกัน แต่ค้นคว้า ในเมื่อมันเป็นนักปราชญ์ในชุมชนชาวอุบลฯ เขาสอนกันมาอย่างนั้น เขาเชื่อตามกันมาอย่างนั้น แล้วความจริงล่ะ แล้วมันจะสถิตตรงไหนล่ะ แล้วถ้าขอเอา เมื่อไหร่มันจะได้ล่ะ การค้นคว้าๆ แล้วกิเลสมันยังหลอกอยู่นี่ การค้นคว้า ค้นคว้าขนาดนั้น พยายามประพฤติปฏิบัติ พยายามแสวงหาขึ้นมา กว่ามันจะสงบตามความเป็นจริง

เพราะมันสงบขึ้นมาแล้วมันอยู่ที่จิตนิสัยของจิต ถ้าจิตมันมีอำนาจวาสนา อย่างเช่น หลวงปู่มั่น จิตเวลาสงบแล้วมันจะรู้มันจะเห็นร้อยแปดเลย แต่ขณะที่มันยังไม่เข้าทาง พอจิตมันสงบแล้วมันก็ยกขึ้นสู่กาย เพราะอะไร เพราะด้วยอำนาจวาสนาของพระโพธิสัตว์ ด้วยอำนาจวาสนาของการปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์มีอำนาจวาสนา ที่นี้อำนาจวาสนานั้น มันก็เป็นฉานโลกีย์ ฉานโลกีย์ก็อภิญญานั้นแหละ อภิญญาจะมาส่งเสริมให้จิตสงบระงับ ให้จิตรับรู้ความรู้สึกจิต จิตนี้ก็จะพยากรณ์ จะรู้เห็นความเป็นไปของสังคมของโลก เพื่ออะไร? ก็เพื่อมาสร้างสมบุญญาธิการ

เพราะคำว่า “พระโพธิสัตว์ๆ” พระโพธิสัตว์จะรู้สัตว์ชั้นสัตว์ รื้อสัตว์ชั้นสัตว์คือแก้ไข ความทุกข์ความยากของประชาชน ที่ไหนเขามีความทุกข์ความยาก พยายามโปรดเขา นี่ปรารถนาอย่างนั้น มันก็จะส่งออกไปอย่างนั้น ถ้าเข้ามาพิจารณาภายใน พิจารณาภายในอย่างไรก็

แล้วแต่ พิจารณาแล้วมันก็ไปไม่รอดๆ ถึงต้องกำหนดทำความสงบของใจเข้ามา แล้วไปลาพระโพธิสัตว์อันนั้น พอออกไปทำความสงบของใจเข้ามา ใจมีกำลังขึ้นมาเป็นสัมมาสมาธิ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา พอยกขึ้นสู่วิปัสสนา พิจารณากายๆ ไป นั่น! นี่มันมีรสมีชาติ

คำว่า “มีรสมีชาติ” จิตสงบแล้วมันก็เป็นเรื่องหนึ่ง จิตสงบนะ ถ้าจิต ด้วยอำนาจวาสนาอย่างนั้น ด้วยจริตนิสัยอย่างนั้น ถ้าความเป็นพระโพธิสัตว์อย่างนั้นมันเข้าได้แค่ฉาน โลภีย์ มันจะเข้าสู่โศคาปัตติมรรคไม่ได้ ถ้าเข้าสู่โศคาปัตติมรรค มันก็จะเข้าสู่บุคคล ๔ คู่ มันก็จะสิ้นกิเลสไป มันก็จะไม่มีการดำเนินต่อไปว่าจะไปเป็นพระโพธิสัตว์ข้างหน้า แต่ถ้าเข้าสู่บุคคล ๔ คู่ ถ้าชำระกิเลสไป สิ้นกิเลสไปแล้วก็เป็นพระอรหันต์ ก็จิตหลวงปู่มั่น คูสิ เป็นธรรมชาตุนั้นมันก็สำเร็จผล สำเร็จผลเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่เป็นสาวกสาวกะ แต่ถ้าจะดำเนินการต่อไปเป็นพระโพธิสัตว์ มันจะเข้าสู่ฉาน โลภีย์ มันจะเข้าสู่อกิญญา แล้วจะสร้างสมบุญญานิการต่อเรื่อยๆ ไป

แต่เวลาท่านมาใช้ปัญญาของท่านเอง บอกว่า ถ้ามันจะต่อเนื่องไป มันต้องเวียนว่ายตายเกิด การเวียนว่ายตายเกิด เห็นไหม การเกิดเป็นมนุษย์เกิดเพราะอวิชชา แม้แต่การเกิดของมนุษย์เกิดขึ้นมาแล้วเขาต้องพุ่มพุก เขาต้องดูแลลูกหลาน มันเป็นสายบุญสายกรรม มันเป็นความผูกพัน นี่มันต้องดูแลมันต้องรักษา นั่นความเป็นมนุษย์ การเกิดในวัฏฏะนะ

แต่เวลาจะเกิดในธรรม ถ้าเกิดในธรรม คูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เพราะไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ถึงได้ระลึกได้ว่า เราต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายหรือ ถึงเวลาหาทางออก ออกประพตติปฏิบัติจนสำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา เห็นไหม เกิดเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเกิดในธรรมๆ การเกิดในธรรมมันเกิดโดยมรรค มันเกิดโดยกิจจญาณ สัจจญาณ เกิดจากการกระทำ เกิดจากจิตที่มันมีอำนาจวาสนา มีปัญญา ถ้ามีอำนาจวาสนา มีปัญญาขึ้นมา มันต้องทำความสงบของใจเข้ามาได้ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาได้

คูสิ ถ้าใจสงบ คนที่มีอำนาจวาสนาได้สร้างสมบุญญานิการมา เวลาจิตมันสงบเข้ามาได้ มันก็สงบแบบฉาน โลภีย์ สงบแบบโลก นี่ไง ถ้าสงบแบบโลกมันก็ไปทางโลก เพราะด้วยจริตด้วยนิสัยอย่างนั้นมันแทงเข้ามาไม่ได้ มันไม่ทวนกระแสกลับ มันมีแต่การสะสมสร้างอำนาจวาสนา แต่ถ้ามันทวนกระแสกลับ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ต้องเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าคำว่า “เป็นสัมมาสมาธิ” นี่สัมมาสมาธิ

เวลาเขาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ศึกษาหลายๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สติก็ระลึก รู้ ระลึกอย่างไร เพราะสติมันมีมหาสติ แล้วถ้าเป็นสมาธิ ทำไมถึงต้องทำสมาธิ แล้วสมาธิมันมีองค์ประกอบอย่างไรถึงเป็นสมาธิ อ้าว! ก็วิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ไง นี่ไง เวลาใครประพฤติปฏิบัติ จิตจะเป็นอย่างไรไม่รู้ แต่จิตนี้มันเป็นไปได้หลากหลายนัก จิตมันก็จินตนาการ “วิตกก็ได้วิตกแล้ว วิจารณ์ก็ได้ทำสมาธิ วิจารณ์ก็เป็นตัวเอง รู้ตัวทั่วพร้อม แล้วมันเกิด สุข สุขก็มีความสุขอยู่นี่ไง แล้วก็ตั้งมัน ตั้งมันก็ฉันมีสติสัมปชัญญะพร้อม ตั้งมัน แล้วผมได้อะไรครับ”

แล้วถามทำไม ถ้าคนกินข้าวอิ่มแล้วมาถามทำไม แล้วได้อะไรล่ะ? ก็ได้อะไรบ้าง ได้จินตนาการไง แล้วสมาธิคืออะไรล่ะ สมาธิยังไม่รู้จักจะบอกเขาอย่างไรล่ะ แล้วถ้าเราทำสมาธิได้ การเข้าสมาธิ-การออกจากสมาธิเราต้องเข้าใจได้ ถ้าเราเข้าใจได้ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นตามความเป็นจริง เห็นอย่างไร

ถ้าเห็นตามความเป็นจริงมันเกิดปัญญา แล้วเกิดภาวนามยปัญญา ความเห็นมันแตกต่างกัน ถ้าเกิดเห็นภาวนามยปัญญา พิจารณาของเรา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาจะ มันมหัศจรรย์ทั้งนั้นนะ ถ้ามันไม่มหัศจรรย์ มันมีความเห็นความจริงอย่างนี้ เห็นไหม นี่เกิดในธรรมๆ ถ้าธรรมมันจะเกิด

ฉะนั้น เวลาภาวนาไป เวลาธรรมเกิดๆ ธรรมเกิด ผู้ที่ภาวนาไป เวลาเกิดปัญญาๆ เวลาธรรมเกิด เพราะการเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันยังเห็นไม่ได้ชัดเจน แต่เรากระทำอยู่ กำหนดพุทธโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา สิ่งของมันผุดขึ้น มันผุด คำว่า “มันผุดขึ้น” มันผุดขึ้นมาคือความรู้ความเห็นมันผุดขึ้นมา นั่นนะธรรมเกิด นี่ไง ที่หลวงปู่มั่นท่านพูดกับสมเด็จพระเจ้า “อยู่ในป่าในเขา ผมฟังธรรมตลอดเวลาเลย” นี่คนที่มีความอานาจาสนา มันจะผุด มันจะมีธรรมะเตือนตลอด แต่ธรรมะเตือน คนที่ภาวนาเป็นเขา รู้ นี่ธรรมะเตือน ไม่ใช่มรรค

ถ้ามรรค จิตเราสงบแล้วเวลาเราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เราพิจารณาของเรา จิตเห็นอาการของจิต จิตมันจับต้องได้ มันพิจารณาของมันได้ ถ้าจิตมันจับต้อง พิจารณาได้ เห็นไหม

คูลี ผู้หญิงเวลาตั้งครรภ์ เวลาตั้งครรภ์ เขาก็รู้ว่าในร่างกายเขามันมีสิ่งผิดปกติ ถ้ามีสิ่งผิดปกติขึ้นมา แล้วเวลาตั้งครรภ์ก็เดือนขึ้นมา เด็กมันเริ่มขยับ เด็กมันขยับ เพราะว่าเด็กมันดิ้น นี่

ไง เขารู้ตัว ตั้งครรภ์ พอครบ ๕ เดือนก็คลอด นี่ทางโลก การเกิดเป็นมนุษย์เกิดโดยอวิชา มันยัง
รู้ชัดเจนขนาดนั้น คนตั้งครรภ์ด้วยความผิดพลาด ด้วยความพลั้งเผลอ พอด้วยความพลั้งเผลอ
อ้าว! ตั้งครรภ์แล้ว แต่เขาก็รู้ เพราะมันตั้งแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันเป็นสัมมาสมาธิมันเป็นอย่างไร จิตมันต้องมีความเป็นจริงสิ
ละนั่น “เวลาสัมมาสมาธิ ทำสัมมาสมาธิ ถ้าสมาธิมันเกิด กรรมมันสุค ใอันนี้มีมรรคมีผล”

ตั้งครรภ์ ถ้าไม่ดูแลให้ดี ครรภ์นั้นแท้งได้ ถ้าครรภ์นั้นแท้งก็เกิดเป็นคนไม่ได้เหมือนกัน
เพราะมันแท้ง ก็ต้องขับเลือดตกเลือด นี่พุดถึงทางโลก ทางโลก การเกิดของมนุษย์มันยังเกิดยาก
เกิดเย็นขนาดนั้น ถ้าเกิดยากเกิดเย็น ทำไมมันเต็มโลกไปขนาดนี้ละ ใอันนี้เป็นผลของวิญญู
มันเป็นเรื่องของโลก มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันเป็นสังขารอันหนึ่ง ถ้าสังขารอย่างนี้
ธรรมะเป็นธรรมชาติใ นี่ก็สังขารอันหนึ่งเหมือนกัน การเกิดการตายก็ธรรมชาติอันหนึ่ง

ถ้าการประพฤติปฏิบัติ เวลากรรมมันเกิด กรรมมันเกิด มันสุคขึ้นมา มันสุคๆ สุคแต่
นั่นเอง แต่ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เวลามันสงบเข้ามา ถ้าเราให้มันสงบเข้ามา จิต
สงบแล้วเป็นสัมมาสมาธิ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็น
ธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็นตามความเป็นจริง เราฝึกหัดใช้ปัญญา แยกแยะมันไป อุดคหนิมิต
ให้เป็นวิภาคะ มันขยายส่วนแยกส่วน พยายามปฏิบัติของเรา

ถ้ามันใช้ปัญญา พิจารณาจิต ใช้ปัญญา ปัญญาที่เทียบเคียง อารมณ์ความรู้สึกนี้เป็นรูป รูป
นี้มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร รูปนี้มันก็ต้องมีเวทนา มีสัญญา มีสังขารปรุงแต่ง มีวิญญาณรับรู้ นี่มัน
พิจารณาของมัน มันจับแล้วมันแยกแยะได้ แยกแยะด้วยอะไร? แยกแยะด้วยสติ ด้วยกำลังของจิต
จิตจับอาการของจิตแล้วมันแยกมาพิจารณาของมันไป คุณิ เด็กมันดั้น เด็กในครรภ์มันดั้น มันดั้น
มันรู้อยู่

นี่ก็เหมือนกัน จับต้องได้ มันพิจารณาของมัน มันเป็นมรรค มันเป็นปัญญา ปัญญาที่มัน
เกิดขึ้น มันเกิดขึ้น มันเป็นจริงของมันอย่างนี้ ถ้าเป็นจริงของมันอย่างนี้ พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก
ถึงที่สุดแล้วเวลามันขาด กรรมแรกเกิด กรรมอันแรก นี่กรรมแรกเกิดขึ้นมาจากหัวใจ โสคาปัตติ
มรรค โสคาปัตติผล เวลามันเกิดขึ้นมานี้กรรมแรกเกิดนะ ถ้ากรรมแรกเกิดขึ้นมา มันมหัศจรรย์
มาก มหัศจรรย์มาก

เวลาทางโลกนะ เวลาเด็กเกิด พ่อแม่ใหม่ พ่อแม่ เด็กหัวปี ลูกหัวปี โอ้โฮ! จะตื่นตื่น มัน สะเทือนหัวใจ มันสะเทือนหัวใจ ถ้าสะเทือนหัวใจแล้ว ลูกคนนี้อนมรรักษาคุณแล โอ้โฮ! คุณแล อย่างดี เพราะอะไร เพราะลูกคนแรก คนที่ ๒ คนที่ ๓ ไป ชักคุ่นชิน นี่ก็เหมือนกัน เวลาเรา ประพฤติปฏิบัติเกือบเป็นเกือบตายนะ เวลาทำขึ้นมา คูลิ เวลาเขาท้องแล้ว กว่าเขาจะตั้งครรภ์ เขา ต้องดูแลครรภ์ของเขา แพ้ท้องต่างๆ ร้อยแปด นี่เหมือนกัน เวลาพิจารณาของมัน ถ้าเป็นความจริงของมันขึ้นมา มันกระเทือนหัวใจ เวลาธรรมเกิดฯ เวลามันผูกขึ้นมา ผูกขึ้นมา มันไม่เป็น มรรค คือว่ามันขับถ่ายทิ้ง ไม่ตั้งครรภ์ เป็นไปไม่ได้ มรรคไม่สามัคคี มรรคไม่รวมตัว มรรคไม่มี ตัวจริง ไม่มีมรรคอยู่จริง เห็นไหม ธรรมเกิดฯ

ทีนี้เวลามันผิพลาต เวลาธรรมเกิด คนที่วุฒิภาวะมันอ่อนด้อย เวลาธรรมมันเกิดขึ้นมา เพราะว่าอะไร เพราะว่าจิตไม่ตั้งมั่น ไม่มีกำลังพอ สิ่งใดเกิดขึ้นมา แล้ววุฒิภาวะอ่อนด้อยขึ้นมา ก็ หลงไหลไป ถ้ามีครูบาอาจารย์ท่านชักนำกลับมา ทีนี้ชักนำกลับมา สิ่งที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป มาแล้ว จะบอกว่ามันไม่รู้มันไม่เห็นก็เป็นไปไม่ได้ เพราะอะไร เพราะเราเกิดเป็นคนไข่มุขใหม่ คน มีธาตุ ๔ ชั้น ๕ เราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มีความรู้สึกรู้คิด มันก็รู้สึกรู้คิดเป็นธรรมดา แต่มัน ผ่านไปแล้ว ผ่านไปแล้วก็ว่างใจ ผ่านไปแล้ว เวลาที่เราปฏิบัติกัน ขณะที่ลุ่มลูกคลุกคลานอยู่นี่ สิ่ง ใดที่ผ่านไปแล้วก็โหยหา เวลาปฏิบัติขึ้นมา ก็อยากจะมีสิ่งใดเป็นที่พึ่งอาศัย ถ้าเป็นที่พึ่งอาศัย เรา จะพึ่งธรรมหรือพึ่งกิเลสละ

ถ้าจะพึ่งธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา เราพึ่งสิ่งนี้ เรามีสติปัญญา เราก็ตั้งสติของเราไว้ แต่ถ้า พึ่งก็กิเลส ก็คิดไปสิ คิดของที่เคยรู้เคยเห็นนะ เวลาอะไรมันผ่านมาแล้ว ของเดิมของเก่า ก็ไปชัก ดึงมันกลับมา ว่าของฉันทๆ ทางโลกเขายังรู้เลยว่าเวลามนุษย์ตายแล้วเขาต้องเผาทั้ง เก็บไว้ที่บ้าน ใจ พ่อแม่ตายแล้วก็เก็บไว้ ไม่เผา มันเนาอยู่นั่นนะ นี่เขาเผา ในเมื่อคนตาย จิตออกจากร่างไปแล้ว มันก็หมดบุญหมดกรรมแล้ว จิตก็ไปเกิดแล้ว ร่างกายเอาไว้ทำไม ก็เผาทั้งใจ นี่ของฉันทๆ ซากศพ ก็ยังจะเอามาเป็นของเราอยู่นั่นนะ

สิ่งใดที่มันผ่านไปแล้วก็ให้มันผ่านไป ธรรมเกิดฯ สิ่งใดที่มันเกิดแล้วก็ดีทิ้งนั่นนะ มัน ต้องเป็นปัจจุบันตลอด ถ้าปัจจุบัน พิจารณาซ้ำพิจารณาซากถึงที่สุด เวลามันขาด นี่ธรรมแรกเกิด ธรรมแรกเกิดนะ มันมหัศจรรย์กับใจดวงนั้น ใจดวงใดก็แล้วแต่ พิจารณาสติปัญญาน ๔ ตาม ความเป็นจริง แล้วสมุจเฉทปหาน กิเลสขาดออกไปจากจิตดวงนั้น ถ้าจากจิตดวงนั้น ลักกายทิฐิวินิจิกฉาน สิ้นพตปรามาส คำว่า “สิ้นพตปรามาส”

วิจิกิจญา ความลึกลับสงสัย ตักกายทิฐฐิ ความเห็นผิด มันเห็นผิดมาแต่ต้น พอเห็นผิด ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ตัวตนใด บอกว่าพระโศดาบันไม่มีตัวตนในตัวเรา ไม่มีตัวตนในทิฐฐิอันนี้ ทิฐฐิอันนี้มันเป็นทิฐฐิว่ามันหลงใจ หลงว่าสรรพสิ่งนี้เป็นของเราๆ ถ้าพิจารณากายถึงที่สุดแล้วเวลามันขาด ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกซ์ ทุกซ์ไม่ใช่ชั้น ๕ ละตักกายทิฐฐิ วิจิกิจญา ความลึกลับสงสัยสิ้นไป สิ้นพตปรามาส การลูปคลำมันไม่มี นี่พิจารณา กาย เป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกซ์เป็นทุกซ์ เวลามันรวมลง ธรรมแรกเกิด มันมหัศจรรย์

คูสิ เวลาพ่อแม่มีมือใหม่ เวลาลูกเกิด โอ้โฮ! คูแลร์กษาอย่างดีเลย เวล่านักพรต ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเราที่ปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่มั่นพิจารณาๆ เวลามันขาด เวลามันขาดไปแล้วมันจบ พอมันจบขึ้นมา นี่ไง ธรรมแรกเกิดมันมีวิฤติภาวะอย่างไร ถ้าธรรมแรกเกิด ไม่ลูปคลำในศีล ศีลนี้จะสมบูรณ์ แล้วคิดคูสิ มันมหัศจรรย์ มหัศจรรย์เพราะอะไร เพราะจิตดวงนี้ เพราะเวลามนุษย์เกิด เกิดมาด้วยความไม่รู้ แล้วเราเกิดมาจากไหน เกิดมาอย่างไร แล้วอยู่ไปทำไม เขาบอกว่ามนุษย์มีกายกับใจๆ แล้วมันเป็นอย่างไรละ

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติด้วยความเป็นจริง มุมานะของเราณะ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มันก็เอาร่างกายนี้ นั่ง เอาร่างกายนี้เดินจงกรม เอาร่างกายนี้ นั่ง เอาร่างกายนี้เดินจงกรมจนจิตมันสงบเข้ามา จิตเป็นเอกเทศ พอจิตเป็นเอกเทศ จิตเป็นสัมมาสมาธิ จิตมันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันมีการกระทำของมัน มีการกระทำ พิจารณาไปแล้วมันเกิดภาวนามยปัญญา เวลามรรคมันเคลื่อนตัว มันหมุนของมันไป มันพิจารณาของมันไป เวลามันขาด มันมหัศจรรย์ มันมหัศจรรย์ๆ โอ้โฮ! สิ่งที่ว่าเรามาจากไหน เกิดอย่างไร ต่อไปนี้ รู้ขึ้นมากกลางหัวใจเลยว่า ถ้าจะเกิดก็เกิดอีก ๗ชาติ เกิดอีก ๗หน ถ้าจะเกิด ถ้าจะเกิดนะ แล้วอดีตมา จบแล้ว จะมีเท่านั้น

จากที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันไม่มีต้น ไม่มีปลาย เกิดมาก็ภพก็ชาติ คูสิ การเกิดเป็นมนุษย์ เกิดโดยอวิชชา เกิดมาด้วยความยึดมั่นถือมั่นไว้ เวลาตายก็ตายด้วยความแบมือหมดตลอดเข้ามา มีสิ่งใดมาด้วยเจ้า เจ้าไป เจ้าจะมีสิ่งใดไปกับเจ้า เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มีอำนาจาสนาประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาถึงที่สุด เวลามันสมุจเฉทพหวน มันขาด ธรรมแรกเกิด มันไม่ลูปคลำ มันชัดเจน มันมีสัจจะ เห็นใหม่

คูลี ลูกเกิดแล้วเราต้องพาไปฉีดวัคซีน ลูกเกิดแล้วเรากลัวโรคระบาด ลูกเกิดแล้วเรากลัวจะมีปัญหา เราจะดูแลลูกเราให้แข็งแรง ให้มีสติปัญญา ให้อยู่ในสังคมโลก เวลาธรรมแรกเกิดพอเวลามันเกิด มันมีสติจะมีความจริง มันรู้ตัวของมันเอง มันรู้ซัดๆ ของมัน เห็นไหม แล้วรู้ซัดๆ ขึ้นมาแล้วมันไม่สติลพตปรามาส จะมีความกตัญญูทเวทิตี จะมีความกตัญญูทเวทิตีกับสังขาร จะมีความกตัญญูทเวทิตีกับสถานที่ กับที่อยู่อาศัย จะมีความกตัญญูทเวทิตีกับครูบาอาจารย์ จะมีความกตัญญูทเวทิตีกับโลก โลกให้เรากำเนิด โลกเขาให้เราเกิด มันภูมิใจ มันมีความภูมิใจ แล้วชื่อสัตย์ ไม่มีโกหกมดเท็จ

แล้วเวลามองไป คูลีในลัทธิต่างๆ เพราะอะไร เพราะเวลาชาวพุทธ ถ้าเป็นพุทธมามกะต้องถือพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ต้องมีศรัทธามีความเชื่อ แล้วเวลาธรรมแรกเกิดแล้วมันชัดเจนในใจของมัน มันรู้เห็นรู้เท่า คูลี เวลาเราประพฤติปฏิบัติกัน หรือเวลาเรามีความเชื่อต่างๆ ในความเชื่อของโลก คูลี เทศกาลของเขา เทศกาลทางลัทธิต่างๆ เวลาเทศกาลของเขา เขาไปด้วยความเชื่อของเขา เขาไปด้วยความเชื่อ แล้วเราคิดคูลี ความเชื่ออย่างนั้นมันเป็นประโยชน์ที่ไหน

เวลาเราประพฤติปฏิบัติไปแล้ว พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เวลาจิตของเรา เวลาจิตมันสงบแล้ว เราเห็นจิตของเราด้วยว่าจิตมันตั้งมั่น จิตที่มีสัมมาสมาธิ จากที่ไม่รู้จักสัมมาสมาธิ มันก็ไม่ว่าสมาธิเป็นอย่างไร แต่ถ้ามันจะรู้จักสมาธิ เป็นสมาธิขึ้นมาแล้ว เวลามันเสื่อมขึ้นไป มันก็รู้จักสมาธิ แต่มันอธิบายไม่ได้ แต่เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติณะ ธรรมแรกเกิดแล้วมันเป็นสัมมาสมาธิ เพราะเป็นสัมมาสมาธิ จิตมันถึงเป็นความจริง พอจิตเป็นความจริง จิตเห็นอาการของจิต มันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง จิตเห็นอาการของจิต จิตมันก็เห็นวงรอบในจิตนี้ จิตเห็นวงรอบ ในขั้น ๕ ในรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันก็เป็นวงรอบของจิตที่มันดูแล มันครอบงำจิตเดิมแท้นี้ไว้

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

เพราะจิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้ส่องใสแล้วมันถึงเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วมันพิจารณาของมัน แยกแยะของมัน ทำลายของมัน ทำลายวงรอบ

ของมัน เห็นใหม่ ทำลายวงรอบ แยกส่วนขยายส่วนจนมันเป็นไตรลักษณ์ จนมันสมุจเฉตปหาน จนมันขาดไป ถ้ามันขาดไป การเกิดการตายมันอยู่ที่ไหน การเกิดการตาย มันเกิด เกิดอย่างไร ถ้า การเกิดการตาย มันรู้มันเห็นของมันด้วยวิฤทธิภาวะ ด้วยปัญญา มันจะดูบลค่าอีกใหม่ ธรรมแรกเกิด ๆ มันจะพยายามรักษาหัวใจของเรา พยายามรักษาจิตดวงนี้เพื่อพัฒนาของมันเป็นบุคคลคู่ที่ ๒ ถ้าบุคคลคู่ที่ ๒ มันจะพัฒนาของมันไป

เพราะมันเกิดอีก ๗ ชาติใช้ใหม่ ถ้ามันเกิดอีก ๗ ชาติ คุณางวิสาขาเป็นพระโศดาบันก็ดับ จันท์เป็นพระโศดาบันไป เพราะมีความปรารถนาอย่างนั้น พระอานนท์เป็นพระโศดาบัน ขณะที่ พระอานนท์เป็นพระโศดาบัน อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ เป็นพระโศดาบัน มันมีความเคารพนบถนอบ

พระกัสสปะ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เวลามากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาที่มีกิจกรรมต่างๆ เวลาพระอานนท์ทำอะไรคิด พระกัสสปะจะบอกว่า “อานนท์นี่เหมือน เด็กเล่น เหมือนเด็กๆ เลย” นี้อยู่ในพระไตรปิฎก คนไม่เข้าใจก็บอกว่า “เอ! ทำไมไปดูถูกพระอานนท์อย่างนั้น”

พระอานนท์เป็นพระโศดาบัน พระโศดาบันมีความกตัญญู มีความเคารพ กตัญญู มีความลงใจกับพระอรหันต์ พระกัสสปะ พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์ คำว่า “พระอรหันต์” รู้อบขอบซิดของหัวใจ รู้อบขอบซิดการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่พระอานนท์เป็นพระโศดาบัน พระโศดาบันก็มีความเคารพนบถนอบ พระโศดาบันจะเกิดอย่างมากที่สุดอีก ๗ ชาติ นี้ด้วยความเคารพนบถนอบ ธรรมกับธรรมไม่มีการขัดแย้งกัน แต่ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังดำรงชีพอยู่ พระอานนท์เป็นผู้อุปภัฏฐากใช้ใหม่ ครูบาอาจารย์ คุณิ พระอรหันต์เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา เป็นเสนาบดีแห่งธรรม จะเผยแพร่ธรรม จะทำเพื่อประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับโลก มีกิจกรรมสิ่งใด มีความผิดสิ่งใดก็จะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระอานนท์ เวลาอุปภัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอานนท์ชอบเด็กใน เวลาเด็กมาจะแจกของ แจกต่างๆ บอกพระอานนท์เล่นเหมือนเด็กๆ นี้ด้วยความเคารพนบถนอบ เล่นเหมือนเด็กๆ แต่พระอานนท์ทำอะไร เวลาถึงเวรจะไปเทศน์ภิกษุณี ถ้าถึงเวรของพระอานนท์ พระอานนท์เป็นพระโศดาบัน ภิกษุณีที่เป็นพระอรหันต์ เป็นเอตทัคคะมีอยู่ เป็นผู้ที่

ชำนาญ พระอานนท์จะไปแสดงธรรม ด้วยความกลัวว่าจะไปปล่อยไก่ พระโศดาบันๆ ไปปล่อย
 ไก่ ก็พระอรหันต์มี ภิกษุณีเป็นพระอรหันต์เยอะเยอะ ฉะนั้น เวลาถึงเวรของพระอานนท์ พระ
 อานนท์ถึงนิมนต์พระกัสสปะไปแสดงแทน

นี่ไง ถ้าเป็นกรรมแรกเกิด มันจะมีสติมีปัญหา แล้วมีสติปัญญาค้วยหัวใจที่เป็นกรรม ถ้า
 หัวใจเป็นกรรม เพราะขาดกระแสเข้าสู่กรรม จะมีสติ จะไม่มีความกะล่อน ไม่มีความปลิ้น
 ปล้อน ไม่มีความหลอกลวง ไม่มีการเอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปขายกิน
 นี้พลิกเพลงตลาดแสดงอยู่อย่างนั้นนะ มีอะไรนั้นนะ กิเลสทั้งนั้น

กรรมแรกเกิด กรรมแรกเกิดแล้ว ผู้ที่มีคุณธรรมในหัวใจจะเคารพบูชา ดูแลหัวใจ
 เพราะว่าอะไร เพราะคนเราเวลาเกิดมา คนเกิดมาด้วยวิชา เกิดด้วยความไม่รู้ แล้วก็มีความ
 สงสัยไปทั้งนั้นนะ แต่เวลากรรมแรกเกิด เกิดเพราะอะไรละ เกิดเพราะมรรค แล้วมรรคมันมา
 จากไหนละ มรรคมันมาจากไหน คุณติ สวากสาวกะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น มรรคมันมาจากไหน
 มรรคเพราะรื้อคันมา คู่พระไตรปิฎกก็มีอยู่ ศึกษาขนาดไหนแล้วมันก็หันรีหันขวาง ศึกษา
 ศึกษาเพื่อประพฤติกปฏิบัติ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ก็ต้องชวนชวาทกันไป ปรีชากัน หาหนทาง
 กันไป คุณักปราชญ์พื้นถิ่น “ให้ธรรมมาสติดที่ตา ให้ธรรมมาสติดที่ใจ” อ้อนวอน มันเป็นไปได้
 ไม่ได้ มันต้องมีการกระทำขึ้นมาเป็นความจริง ถ้าความจริงขึ้นมา มันจริงอย่างไรละ

มันจริงก็มันจริงกลางหัวใจนี้ไง เคนจกรรม นั่งสมาธิภาวนาด้วยความเพียรชอบ ความ
 เพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ ถ้ามันสมคุณมันก็ลงสมาธิได้ ถ้าลงสมาธิได้ จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่
 วิปัสสนา ยกขึ้นสู่สติปัญญา ๔ จิตเห็นอาการของจิต

ถ้าจิตไม่เห็นวงรอบของมัน จิตจะทำลายขอบวงรอบของมันที่มันพาหัวใจนี้ไปได้
 อย่างไร ถ้ามันไม่เห็นกาย คุณติ สักกายทิฐิ ทิฐิที่ว่ามันเป็นของเรา จิตได้สำนึกที่มันผูกมัด มัน
 ผูกพันเพราะมันเป็นสังโยชน์ สังโยชน์มันร้อยรัดดวงใจนี้ไว้ แต่จิตมันสงบแล้วพิจารณาของมัน
 ทำลายของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เวลามันขาด กรรมแรกเกิดๆ กรรมแรกเกิดมันมีวุฒิภาวะ
 อย่างนี้ กรรมแรกเกิดด้วยหัวใจของเรา นี้คุณสมบัติ คุณสมบัติของพระโศดาบัน กตัญญูกตเวที
 อ่อนน้อม อ่อนน้อมกับกรรมนะ แต่ไม่ยอมลงกิเลสแน่นอน ไม่ลงพวกครอบครัวของมาร เพราะ
 ฝ่ายมาร ฝ่ายปลิ้นปล้อนหลอกลวง มันยอมกันไม่ได้ เพราะยอมกันไม่ได้ ถึงไม่สืลัพตปรามาส
 ใจ ถ้าไม่สืลัพตปรามาส เวลาผิติด ขอยอมตายเลยละ ขณะที่กำลังจะก้าวเดินอยู่ เพราะมันมี

เป้าหมาย คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ มั่นรอเป้าหมายอยู่นั้น ถ้ามีเป้าหมายอยู่นั้น ธรรมแรกเกิดมันถนอมมันรักษา มันมีตัณห์ ระวางระวังของตัวตลอด

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมๆ เวลาท่านปกครองดูแล มันก็อยู่ที่วุฒิภาวะของจิตแต่ละดวง อยู่ที่จิตของคนมันกระหมัดกระหม่อมหัวใจของตัวหรือไม่ ถ้าคนมีสติปัญญา มันจะกระหมัดกระหม่อม มีสิ่งใดเก็บเล็กผสมน้อยเพื่อให้การภาวนาได้สะดวก ให้มันใจในตัวของเรา มันใจในศีลของเรา มันใจในเจตนาของเรา มันใจในความตั้งมั่นในหัวใจของเรา ให้มันมันใจๆ ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ท่านถึงจะคอยดูแล

ฉะนั้น เวลาจิตใจของคนที่ปฏิบัติ จิตใจมันไม่เท่ากันไม่เสมอกันอยู่แล้ว ถ้าจิตใจของคนที่มีคุณธรรม จิตใจของคนที่มีเป้าหมาย เขาจะกระหมัดกระหม่อม เขาจะดูแลของเขา เพราะเวลาเข้าทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มันจะได้ต่อเนื่องกันไปเลย นี่เขาจะดูแลตรงนี้ ถ้าดูแลตรงนี้พยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เพราะจิตใจ คุณติ เวลาธรรมแรกเกิดแล้วมันมีสติสมบูรณ์ สมบูรณ์นี้มันดูแลตัวเองได้ไง ถ้ามันสมบูรณ์ ดูแลตัวเองได้ มันจะมันใจในตัวเองมาก ถ้ามันใจในตัวเองมาก มันใจด้วย แล้วไม่ลืลัพตปรามาส ไม่ลูปคล่าอยู่แล้ว ไม่ต้องกังวลแล้ว เพียงแต่ว่าครูบาอาจารย์ต้องชี้นำต่อเนื่องไปๆ เพราะอะไร เพราะถ้ามันจะมีปัญหา มันจะมีอุปสรรคก็อุปสรรคว่ากิเลสมันพลิกแพลง กิเลสมันคอยบังเงา ถ้ากิเลสมันคอยบังเงา มันทำให้จิตใจนี้ผิดพลาด ถ้าผิดพลาด มันต้องทำความสงบให้มากขึ้น ทำความสงบมากขึ้น

แล้วถ้าจิตสงบแล้วจิตเห็นอาการของจิต เพราะสิ่งที่เวลากระทำ จิต สังโยชน์ ถ้าสังโยชน์มันร้อยรัดจิตกับวงรอบของจิต ถ้ามันร้อยรัดไว้ ร้อยรัดไว้ด้วยกาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าร้อยรัดไว้ เวลาพิจารณาแล้ว เวลาธรรมแรกเกิด มันพิจารณาของมันจนถึงที่สุดแล้ว สิ่งที่ร้อยรัดไว้คือสังโยชน์ ๓ ได้ขาดไป ทำลายไป ถ้ามันทำลายไปแล้ว กามราคะปฏิกะที่มันผูกมัดดวงใจนี้ไว้ มันมีของมันอยู่ เพราะเรามีวิชาใจ เพราะสิ่งนี้มันบังตาใจ เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ครอบครวัของมัน มันผูกมัดกับหัวใจดวงนี้ไว้ เพราะมันผูกมัดหัวใจดวงนี้ไว้ มันถึงเป็นเจ้าวัฏจักร เวลาเป็นเจ้าวัฏจักร เป็นเจ้าวัฏจักรที่ไหน? เป็นเจ้าวัฏจักรบนหัวใจของคน พญามารมันเป็นเจ้าวัฏจักรบนหัวใจของคน

แต่เวลาทางโลกที่เขาเกิดมาเป็นมนุษย์ สัตว์ ๕ ไม่ผิดคุ้มครองของตน ไม่ผิดคิดใจ ในเมื่อธรรมชาติ สัจธรรมมันเป็นอย่างนั้น ความเป็นอยู่ของมนุษย์เขาถึงมีสัตว์ ๕ ถ้ามีสัตว์ ๕ ของเขา

เวลาคุ้มครองของเขา ถ้าคุ้มครองของเขาไม่ผิดคู่ ไม่ผิดศีล นั่นมันเป็นสังคัมโลก ถ้าสังคัมโลก แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเรา เราจะถือพรหมจรรย์ของเรา คำว่า “พรหมจรรย์” พรหมจรรย์อยู่เพื่อใคร? พรหมจรรย์อยู่เพื่อพรหมจรรย์ไง ถ้ายังธรรมแรกเกิดแล้ว พรหมจรรย์เพื่อความสะอาดของใจ พรหมจรรย์เพื่อหัวใจดวงนี้ เพื่อจะก้าวเดินต่อเนื่องไป

คูติ เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จนกว่าจะธรรมแรกเกิด เราสมบุกสมบันมาขนาดไหน ทางโลกเวลาเขาจะตั้งครรรค์ เดียวนี้เขาเปิดเพลงให้ลูกฟังในท้อง กินอะไรกินเพื่อลูก นี่เขาทำอย่างนั้น แล้วธรรมแรกเกิดๆ สติ สมาธิ ปัญญา เพราะธรรมแรกเกิด การประพฤติปฏิบัติธรรมแรกลำบากที่สุด ธรรมแรกมันหญ้าปากคอก

คนที่ทำงานไม่เป็น คนที่หัดทำงาน แล้วทำงานในหัวใจ เราก็ก้าวใจกันนะว่าเรามีการศึกษา ศึกษาได้มากเท่าไร การประพฤติปฏิบัติมันจะสะดวกขึ้น มันจะง่ายขึ้น เพราะเรามีการศึกษา เพราะเรามีปัญญา ปัญญาอันนั้นนะกิเลสมันพลิกแพลงไปใช้ทำลายตัวเองทั้งนั้นนะ เพราะมันรู้มาก มันรู้มากจนไม่รู้จักตัวเองเลย ฉะนั้น เวลาภาวนามันต้องวางให้หมด วางให้หมดแล้วพุทโธๆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันถึงสงบเข้ามาได้ เพราะไอ้ความรู้มากนั่นแหละมันเข้ามาคิดมาขวาง ไอ้เพราะความรู้มากนี่แหละมันดึงให้จิตส่งออก เพราะจิตส่งออก กิเลสมันก็ฟู กิเลสมันเฟื่อง จิตมันจะสงบได้อย่างไร

เวลาปฏิบัติแล้วศึกษามาเท่าไร ศึกษาเพื่อปฏิบัติ เวลาปฏิบัติต้องวางไว้ วางแล้วทำให้เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าความจริงขึ้นมา พิจารณาเป็นความจริงขึ้นมา มันเข้าสู่สังขารมรรค เข้าสู่ภาวนามยปัญญา มันทำลายอวิชชา ทำลายสักกายทิฐิ มันก็เกิดธรรมแรกเกิด ธรรมแรกเกิดแล้วเราถนอมรักษาด้วยวุฒิภาวะ ว่าถ้าธรรมแรกเกิดแล้วมีคุณสมบัติอย่างไร คนที่มีคุณธรรมเขามีความกตัญญูกตเวทิต์แค่นั้น ดูพระอานนทสิ พระอานนท์เป็นผู้ที่เคารพบนอบ เป็นเชิงรองเท้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเชิงรองเท้าของครูบาอาจารย์ที่เป็นจริง แล้วเวลาพระที่มีกิเลสมา พระที่มีทิฐิมานะมา พระที่ต่างๆ มา กันไว้ๆ กันไว้เพื่อความสะดวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันมีปัญหาไปทั้งนั้นนะ เพราะทิฐิมานะของคน

แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอกัม นามกิง เป็นผู้ที่ตั้งตั้ง เป็นผู้ที่ยากแค้น เอตทัคคะ ๘๐ องค์ ทำไมท่านจะไม่มีฤทธิ์ทำได้ แต่ฤทธิ์ก็ส่วนฤทธิ์ แต่ทิฐิมานะในหัวใจคน มันเป็นเรื่องหนึ่ง ฉะนั้น ฤทธิ์นี้ทำเพื่อประโยชน์ ทำเพื่อให้เขาเกิดศรัทธา ให้เขาเกิดความเชื่อ

ให้เขาแก้ไขทีฏฐิมานะได้ เพราะในสุดตันตปิฎกมีเยอะมากที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงออกต่อเมื่อมันจะเป็นประโยชน์ แต่ถ้าเกิดกิเลสหนาปัญญาหยาบ มันจะเป็นประโยชน์อะไร มันไม่เชื่อไม่ฟังหรือ ถ้าไม่เชื่อไม่ฟัง กันมันออกไปๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะประหารนะ ด้วยการไม่พูดด้วย ชักสะพาน นั่นคือประหาร คนนั้นจะไม่ได้ประโยชน์เลย

ฉะนั้น เวลาจะความจริง ศึกษาขนาดไหน เราต้องวางไว้ วางไว้ แล้วทำให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าความจริงขึ้นมาแล้ว ธรรมแรกเกิดแล้ว คุณสมบัติมันบอกหมดละ ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา คุณก็ออก คุณก็ได้หมดละ ถ้าคุณก็ออกแล้วมันถึงดำเนินการต่อไป ผู้ที่ปฏิบัติใหม่ ผู้ที่ล้มลุกคลุกคลานก็พยายามสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาให้มีความสงบ ให้หัวใจมีที่พึ่งอาศัย พอมีที่พึ่งอาศัยแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาฯ ถ้าถึงที่สุดแล้วเวลามันขาด ธรรมแรกเกิด ธรรมแรกเกิดแล้วทำความสงบของใจเข้ามา แล้วพยายามค้นคว้าหากาย หาเวทนา หาจิต หาธรรมตามความเป็นจริง ถ้าจับได้ เราจับได้แล้วเราพิจารณาไป ถ้าจับไม่ได้ เราพยายามแสวงหา ฝึกหัด เพราะอะไร

เพราะว่าธรรมแรกมันเป็นประสบการณ์ ธรรมแรกมันเป็นสิ่งที่ว่าจิตใจมันได้ผ่านสิ่งนี้มา ถ้าจิตใจมันได้ผ่านสิ่งนี้มา มันรู้เหตุรู้ผล มันเชื่อมันใจ เพราะว่าถ้าเป็นธรรมแรกเกิดแล้ว ถ้าจะทำต่อไปก็ทำถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วมันเชื่อมัน เชื่อมันเพราะมันยังไม่ถึงที่สุด ธรรมแรกเกิดแล้วมันจะไม่เสื่อมจากนี้ไป เพราะเป็นอกุปปธรรม ไม่เสื่อมจากโศดาบันต์เด็ดขาด

คำว่า “พระโศดาบัน” จะไปทำอะไรผิดพลาด พระโศดาบัน ถ้าจะผิดพลาดก็เพราะปฏิบัติสูงขึ้นไปได้เท่านั้นเอง แล้วสูงขึ้นไปได้ เวลาสิ่งที่กิเลสมันพลิกแพลงไม่ให้เราปฏิบัติก้าวหน้า มันก็บอกว่าฉันเป็นพระอรหันต์ แค่นี้ แค่ว่าเราเป็นพระอรหันต์ เราสิ้นกิเลสแล้ว แต่ความจริงมันไม่ใช่ มันไม่ใช่ ถ้ามันไม่ใช่อย่างนี้ อย่างนี้ถือว่าสัตถพตปรามาส คือไม่กล่าวเท็จไม่ต่างๆ แล้วอย่างนี้เป็นการ โกหกหรือไม่

มันไม่เป็นการโกหก เพราะว่าเป็นความหลง ความเชื่อ ความเชื่อว่าเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าคนมีอำนาจาสนาเขาไม่เชื่อ เขาไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะเขาเทียบเคียงกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุคคล ๔ คู่ ถ้าบุคคล ๔ คู่ มันยังไม่ก้าวเดินต่อไป มันจะเป็นพระ

อรหัตต์ได้อย่างไรละ ถ้าเป็นพระอรหัตต์ ถ้าเราทำไม่ได้ มันก็ปีนป่ายขึ้นสูงไม่ได้ ปีนป่ายแล้ว ตกอยู่อย่างนั้น มันไม่ขึ้น ถ้าไม่ขึ้น แล้วเราจะขึ้นอย่างไรละ

ขึ้น เราก็ต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เราพิจารณาของเรา ปัญญามันเกิดขึ้น ถ้าปัญญาเกิดขึ้น มันมีปัญญาเกิดขึ้น เราจะเห็น เราจะรู้ได้เลย เพราะประสบการณ์จากธรรมแรกมันสอน ประสบการณ์จากธรรมแรกมันเป็นพื้นฐาน พื้นฐานว่าให้ใจมันพัฒนาขึ้นไปได้ ถ้าพัฒนาขึ้นไปได้ มันจะพิจารณาของมันเพราะอะไร เพราะมันเคยเห็นไตรลักษณ์ เพราะมันเป็นไตรลักษณ์แล้วมันถึงเกิดธรรมแรก ถ้าพิจารณาไป ถ้ามันจับต้องได้ มันเห็นได้ มันจับได้มันก็มีหัตถ์จรรยแล้วว่ามันจับได้ เพราะมันมีของมัน

ภายนอก ภายใน ภายในกาย กายที่พัฒนาไปแล้ว กายที่มันสมุจเฉทฯ ไปแล้ว กายก็คือกาย แต่เวลาที่มันขาดไปคือสังโยชน์ต่างหาก เวลามันขาดไป สังโยชน์ ๓ กายมันก็ยังอยู่ของมันคู่อริ พระอรหัตต์ก็ยังมีกายอยู่อย่างนั้นนะ เพราะอะไร เพราะว่ามันเป็น ภาร่า หเว ปลูกกุขนุชา มันเป็นสถานะของมนุษย์ เพราะเราเกิดมามีกายกับใจ เพราะเราเกิดมาจากพ่อจากแม่ เวลาคลอดออกมา ธาตุ ๔ จากพ่อจากแม่มันเป็นเรา ถ้ามันเป็นเราแล้ว มันมีหัวใจของเราพัฒนาของเราขึ้นมา มันก็เป็นร่างกายของเรา นี่ถ้ามันจะชำระล้างกิเลส

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเที่ยวสวน เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราจะไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วทำอย่างไรละ นี่เวลามันพิจารณา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา พ้นจากการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย แล้วเวลามันพ้น มันพ้นที่ไหนละ? มันก็พ้นที่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แล้วอีก ๔๕ ปีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเทศนาว่าการ นี้ใจ ก็กายกับใจนี้ใจ ภาร่า หเว ปลูกกุขนุชา ชั้น ๕ เป็นภาระ มันเป็นภาระ มันมีของมัน แต่มันเป็นชั้นที่สะอาด นี่มันเป็นชั้นที่สะอาด เพราะกิเลสมันตายไปแล้ว กิเลสมันตายไปแล้ว พญามารมันตายไปแล้ว ลูกมันตายไปแล้ว หลานมันตายไปแล้ว มันตายทั้งครอบครัวไปแล้ว พอมันตายไปแล้ว สิ่งที่เหลือมันเป็นเศษส่วน เศษส่วนของพระอรหัตต์ เศษส่วนที่เหลือ เวลาอีก ๔๕ ปีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่นี้เวลาอีก ๔๕ ปีถึงได้เทศนาว่าการมาใจ

ฉะนั้น เวลาจิต ถ้ามันธรรมแรกเกิดแล้ว ถ้ามันพิจารณาต่อไป มันยังมีครอบครวของมาร ถ้าครอบครวของมาร มันก็พลิกแพลงของมันอยู่นั่นแหละ ถ้ามันจะพิจารณา จับได้ พิจารณาได้ มันแยกแยะของมันไปด้วยสติด้วยปัญญาของเรา ถ้าด้วยสติปัญญาของเรา ก็เลสที่มันละเอียดขึ้นมา มันก็พลิกแพลง พลิกแพลงให้เราเห็นริเห็นขวาง คนปฏิบัติจะเป็นอย่างนั้น เห็นริเห็นขวางเลย ไปไม่ถูก ไปไม่เป็น

ไปไม่เป็นก็วางไว้ก่อน กลับมาทำความสงบของใจ เพราะการประพฤติปฏิบัติมันจะก้าวไปพร้อมกับสมถกรรมฐาน-วิปัสสนากรรมฐาน การที่จะไปด้วยกัน เพราะสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ฐานที่สนับสนุนให้เกิดวิปัสสนา วิปัสสนา ถ้ามีสมถกรรมฐานเป็นที่รองรับ เวลาจิตมันมีกำลัง จิตมันคมกล้า เวลาพิจารณาไปมันก็จะประหัดประหารกิเลสเป็นขั้นเป็นตอน เข้าไป แต่ถ้าใจเร็วคว่นได้ จะทำอะไรก็แล้วแต่ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นข้างใดข้างหนึ่ง มันจะไม่เข้าสู่มรรค พอเข้าสู่มรรค กิจจญาณ ลัจจญาณ ไฉสมาริชอบ เพียรชอบ งานชอบ ระลึกชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรมของมรรค

ถ้าความชอบธรรมของมรรค เพราะอะไร เพราะธรรมแรกเกิดมันเห็นของมันแล้ว มันรู้ของมันแล้วว่ามรรคเป็นอย่างไร ภาวนามยปัญญาเริ่มต้น ท่ามกลาง ที่สุดเป็นอย่างไร เพราะความเห็นของมัน เพราะเราเคยเห็น เราเคยทำได้ แต่เราเคยทำได้อย่างหยาบ เวลามันพัฒนาขึ้นไปมันจะละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น ถ้ามันละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น เราจะต้องตั้งสติ มีปัญญาประคองดูแลรักษาด้วยหัวใจ ด้วยชีวิต เพราะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาล้มลุกคลุกกลานมาตั้งแต่ต้น ตั้งแต่ต้น ทำสมาธิก็ทำไม่ได้ แล้วพอทำไม่ได้ คนดิๆ กิเลส พญามารมันมหาศาล มันกระที่บเอาๆ ชูดงค์ไป แบกกลดแบกบาตร ไปมีแต่ความเร่าร้อน จิตมันเสื่อม มันทุกข์มันยากมาก

เราประพฤติปฏิบัติมา เริ่มต้นมาเราทำมาขนาดนั้น แล้วเวลาจิตมันมีกำลังของมัน ฝึกหัดขึ้นมาจนตั้งมั่นได้ ฝึกหัดมาจนมีกำลังขึ้นมา ฝึกหัดมาจนเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ฝึกหัดมา พิจารณาจนเวลามันขาดไป นี่เราเห็นมาแล้ว เราเห็นมาแล้วว่ามรรคมันเป็นอย่างนี้ เราเห็นมาแล้ว มรรคสามัคคี ความสมดุลของมรรคมันเป็นอย่างนี้ แต่ที่ละเอียดกว่ามันเป็นอย่างนี้ละ ที่ละเอียดกว่าเราจะทำอย่างไร เราจะฝึกฝนของเราอย่างไร มันก็ต้องพยายามฝึกฝนของเราขึ้นไป ฝึกฝนของเราขึ้นไป เพราะอะไร เพราะคนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ เวลามันเกิดปัญญา เกิดปัญญาก็เป็น

ภวานามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาเกิดจากวิปัสสนา ปัญญาเกิดจากการกระทำของเรา
เกิดจากจิตนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สามารถชำระล้างกิเลสให้ใครได้ทั้งสิ้น องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้ารู้สัตว์บนสัตว์ด้วยกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มนุษย์
เกิดมาเห็นภัยในวัฏสงสาร มนุษย์เกิดมาถึงเป็นนักบวช มนุษย์เกิดมาเห็นภัยในวัฏสงสาร มนุษย์
ถึงประพาศิพรหมจรรย์

เวลาประพาศิพรหมจรรย์ ปฏิบัติพรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์ ไม่ได้ปฏิบัติเพื่อใครทั้งสิ้น
เวลาปฏิบัติพรหมจรรย์ขึ้นมาเป็นพรหมจรรย์ความจริงขึ้นมา มันจะเกิดมรรคเกิดผลของมันตาม
ความเป็นจริงขึ้นมา ถ้าเป็นจริงขึ้นมา เราปฏิบัติเพื่อพรหมจรรย์อันนี้ เราปฏิบัติเพื่อพรหมจรรย์
อันนี้ เราไม่ได้ปรารถนาให้เทวดา อินทร์ พรหมใครมาอุปัฏฐากอุปถัมภ์ดูแลเลย เราไม่ปรารถนา
ใครทั้งสิ้น เราปรารถนาแต่ความจริงเรานี้ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เราปรารถนาพุทธะ เราปรารถนา
ความเป็นจริง เราปรารถนาปัญญาของเรา ถ้ามีแรงปรารถนา มีการกระทำขึ้นมา มันพิจารณา
ของมันซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ

พอซ้ำแล้วซ้ำเล่าด้วยกำลังของสัมมาสมาธิ ด้วยกำลังของปัญญา เราเดินไปคู่กันมันก็เป็น
มรรค ศีล สมาธิ ปัญญามันพร้อม มันเป็นมรรค พิจารณาซ้ำๆ มันก็ปล่อยวางๆ มันปล่อยเป็นครั้ง
เป็นคราว เพราะมันไม่ใช่ขีปนาวุธที่สามารถพิจารณาแล้วขาด ซ้ำแล้วซ้ำเล่าถึงที่สุดเวลามัน
ขาด เวลามันขาด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต มันแยกออกจากกันเลย โลกนี้ราบ ราบ! นี่ไง จิตที่ ๒
เกิด นี่ไง กรรมแรกเกิด กรรมที่ ๒ เกิด มันเป็นบุคคลคู่ที่ ๒ นี่เวลามันเป็นจริงขึ้นมา โอ้โฮ! มัน
เว้งว่างไปหมด

จากกรรมแรกเกิด คุณิ พิจารณากาย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ จิตรวมลง
โอ้โฮ! มหัศจรรย์มาก กรรมแรกเกิด มีสติจะมีความจริง ไม่กะล่อนไม่ปลิ้นปล้อน ชื่อสัตย์กับ
กรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชื่อสัตย์กับสัจธรรมในหัวใจของตัวเอง พิจารณา
ซ้ำๆ เข้าไป กรรมที่ ๒ เกิด โลก กายกับจิตแยกเลย เว้งว่างไปหมด มีครูบาอาจารย์ก็พยายาม
ส่งเสริม แต่เวลาจะยกขึ้นสู่บุคคลที่ ๓ มันมีขั้นตอนเยอะ ขั้นตอนเพราะว่ามันจะเป็นมหาสติ-
มหาปัญญาแล้ว ความเป็นมหาสติ-มหาปัญญา เพราะมันไปเจอความโลภ ความโกรธ ความ
หลง มันไปเจอแม่ทัพใจ จักรพรรดิคืออวิชชา มันมีแม่ทัพใหญ่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง

ที่นี้ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันมีกำลังของมัน มีปัญญา มีกิริยาที่ซับซ้อนของมัน เวลาจะยกขึ้นสู่ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันต้องเป็นมหาสติ ฉะนั้น คำว่า “มหาสติ” มันต้องมีสติลึกซึ้ง แล้วพยายามทำความเข้าใจเข้ามา แล้วค้นคว้า การค้นคว้า การขุดคุ้ยหา กิเลส สติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม เวลาเราว่าเราจับต้องได้ เราพิจารณาได้ เวลาพิจารณาได้ พิจารณาหยาบๆ มันพิจารณาได้ พิจารณาอย่างกลาง เวลาพิจารณาไปแล้วมันขาดได้เพราะมันเป็นสายต่อเนื่องกันไป พิจารณาอย่างละเอียด ถึงที่สุดของมัน เห็นใหม่

เวลาในทางตำราบอกว่า ถ้าเป็นพระโศคบัน เขาจะละตัวตน ตัวตนไม่มีเรา ไม่มีในเรา แต่ความจริงไอ้ตัวตนมันจะไปเจอกันที่นี้ ไปเจอกันที่อสุภะ ถ้าไปเจอที่อสุภะ พยายามค้นคว้า สำคัญมากในการค้นคว้าในการหา แต่เวลาคนทำไม่ได้ ทำไม่ได้ถึงที่สุดก็ติดขัด แล้วมันเว้งว่าง กายกับจิตแยกออกจากกัน มันเป็นช่องว่างที่จิตมันยกขึ้นสู่อีกฝั่งหนึ่ง อีกฝั่งหนึ่งมันทำได้ด้วย มหาสติ-มหาปัญญา ถ้าจิตมันสงบแล้วพยายามค้นคว้า ถ้ามันจับได้ด้วยอำนาจสมาธิ มัน สะเทือนใจมากๆ ถ้าจับได้ พอจับได้ มันเป็นความโลภ ความโกรธ ความหลงแล้ว มันเป็นอสุภะ ตรงนี้แหละจะเป็นอสุภะ เพราะกามราคะ อสุภะ มันจะเผชิญหน้ากันที่นี้ ผู้ที่ขึ้นสู่ชัชฌิม ผู้ที่เป็น นักรบจะรบกับกิเลส ถ้าธรรมแรกเกิด ธรรมที่ ๒ ไปแล้วจะขึ้นสู่ธรรมที่ ๓ ถ้าจับได้มันเป็น อนาคามิมรรค ถ้าอนาคามิมรรคมันเป็นมหาสติ-มหาปัญญา คำว่า “มหาฯ” มันใหญ่โตๆ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันใหญ่โต

นี่ไง เพราะกิเลส คูตี เวลาธรรมแรกเกิดขึ้นมา เราเกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น มันมีความมั่นคง มีความในใจชัดเจนของมัน เวลาพิจารณาขึ้นไปถึงธรรมที่ ๒ อย่างมากก็เหลือ ๓ ชาติเท่านั้นแหละ แล้วถ้ามันเห็นอสุภะ มันจับกายละเอียดได้ พิจารณาอสุภะ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันพลิกมัน แผลง ล้มลุกคลุกคลานนะ โอ๊ย! มันร้ายกาจ ร้ายกาจ พิจารณาอสุภะๆ พิจารณาจนราบหมดเลย อสุภะก็อสุภะ แล้วทำอะไรต่อ ทำอย่างไร พิจารณาแล้ว

มันหลบมันหลีก เพราะมันชำนาญการของมัน แม่ทัพใหญ่ เห็นใหม่ คูตี เวลาหลวงตา ท่านบอกว่าพิจารณาอสุภะจนไม่มีอะไรเลย มันไม่มีขณะ มันไม่บอกถึงว่ามันเป็นไปอย่างไร ถึงต้องพิจารณาอสุภะ พิจารณาเรื่องกามราคะนี่แหละ เวลาเป็นอสุภะแล้วมันสุดโต่งไปทางหนึ่ง มันไม่ต้องเอาอะไรเลย ไม่เอาอะไรเลยก็จะเอาสิ่งของมันชอบ เอาสิ่งสวยๆ งามๆ เอาสิ่งที่เป็น สัตยชาติญาณของเพศตรงข้ามเลย ให้มันเกี่ยวพันกันอย่างนั้นมันก็ไม่เอา มันไม่สนหรอก “ฉันเป็นพระอรหันต์ ฉันสิ้นกิเลส ไม่รู้เรื่อง”

ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ จับขึ้นมา หลวงตาท่านบอกว่าจับไว้ ๓-๔ วัน มันไหว มันรับรู้ นี่ไง ไหน ว่าไม่มีใจ นี่เวลาพิจารณาไปแล้วมันจะรู้มันจะเห็นของมัน พิจารณาว่ามันจะลึกลับร้ายกาจขนาด ไหน พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก จับขึ้นมา พิจารณาอสุภะๆ พิจารณา มันจะปล่อยางขนาดไหน มันจะอย่างไรก็แล้วแต่ พิจารณาซ้ำๆ เวลาถึงที่สุด ด้วยความละเอียดรอบคอบ คำว่า “ละเอียด รอบคอบ” เพราะมันเป็นมหาสติ-มหาปัญญา ไม่ใช่ปัญญาแบบพื้นฐาน ปัญญาจากธรรมแรกมัน ก็เป็นปัญญานะ ภาวนามยปัญญามันมีหยาบมีละเอียด เวลาปัญญาที่มันละเอียดขึ้นๆ ถ้าเป็นมหา สติ-มหาปัญญา โอ้โฮ! มันละเอียดลึกซึ้งมาก พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าถึงที่สุด ด้วยความละเอียด ด้วยความรอบคอบ ด้วยความใส่ใจ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านจะเห็นหัวใจกัน ถ้าคนปฏิบัติระดับนี้ เขาจะปกป้อง เขาจะดูแล เขาจะแยกแยะ เพราะมันต้องการเวลามาก ต้องการความสงบ ต้องการ ความวิเวก ต้องการความเป็นส่วนตัว ต้องการการต่อสู้ เพราะอะไร เพราะมันเป็นการต่อสู้กัน ภายใน ต่อสู้กันระหว่างกิเลสกับธรรมในหัวใจ มันจะต่อสู้กัน ๒๔ ชั่วโมง ไม่มีเวลายกเว้นเลย ไล่กันเต็มที่ พอถึงที่สุดมันขาด โลภธาตุนี้ไหวหมดเลย เพราะมันไม่เกิดบนกามราคะ พระ อนาคตามี ถ้าตายไปก็เกิดบนพรหมเท่านั้น เกิดบนพรหมเท่านั้น ใน ๓ โลกธาตุ เกิดบนพรหม เท่านั้น เวลาถึงที่สุดนะ ถ้ามันขาดแล้วพิจารณาของเขา จับได้ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ซ้ำเข้าไป มันจะทำ สิ่งพิเศษส่วนในใจนั้นเบาไปๆ จนว่างหมดเลย ว่างหมด เห็นไหม คิดทั้งนั้นนะ ไม่มีครูบา อาจารย์ ไปไม่รอดหรอก เรียนมาขนาดไหน รู้มาขนาดไหน คิดหมด คิดทั้งนั้น มันคิดเพราะ อะไร เพราะมันไม่เคยรู้เคยเห็น มันละเอียด มันมหัศจรรย์จนไม่น่าจะเป็นไปได้ เวลาองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาจะ “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” มันไม่ น่าจะเป็นไปได้เลย แต่มันจะเป็นไปได้เพราะว่ามหาสติ-มหาปัญญา เวลาพิจารณาซ้ำๆ เวลา มันชำระกายส่วนๆ ออกไป ว่างหมดเลย นี่ไง ที่ว่ามหัศจรรย์ โอ้โฮ! มหัศจรรย์มาก มันว่าง ว่างว่าง ไปหมด

ว่างว่างนั่นคืออวิชาทั้งนั้นนะ ไม่มีใครจับต้องได้ไง ถ้าเป็นคู่ที่ ๔ ต้องเป็นปัญญาญาณ ปัญญาญาณทำความสงบ เพราะว่าพระอนาคตามี ได้ชำระเศษส่วนแล้วมันว่างว่าง มันเป็นสมาธิ ในตัวอยู่แล้ว เป็นมหาสติ-มหาปัญญาที่อยู่ในตัวอยู่แล้ว แต่ด้วยอวิชาพลิกแพลงเบี่ยงเบนไป มัน ถึงบอกว่าเข้าใจแล้ว รู้แล้ว จบแล้ว แต่ถ้าถึงที่สุดแล้ว ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดี แล้วถ้ามีอำนาจ

วาสนา มันจะย้อนกลับเข้าไปสู่จิตเดิมแท้ที่ห้องใส คือความว่างกับความว่างมันจับกันนะ มันไม่มีสิ่งใดๆ เลย เพราะมันทำลายไปแล้ว

ว่าพระโศคาบันไม่มีมัน ๕ มันจะไปทำลายกันช่วงพระอนาคามี ทำลาย สิ้นสุด ไม่มีสัญญา ไม่มีข้อมูลใดๆ ทั้งสิ้น ไม่มีเลย แต่ถ้าการขุดคุ้ย ถ้ามันจับได้นะ ถ้ามันจับได้ จิตเดิมแท้ที่ห้องใส จิตเดิมที่หมองไปด้วยอุปกิเลส คำว่า “ห้องใส” คือ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺณํ คำว่า “ปจฺจยาการ” คือไม่ใช่กอง ไม่ใช่ชั้น ถ้าไม่ใช่กอง ไม่ใช่ชั้น ใช้ปัญญาอย่างที่เราใช้มาได้ ปัญญาที่เราใช้มันหายากไป มันหายากไป มันเข้าไม่ถึง มันเข้าไม่ถึง มันเข้าไม่ได้ มันต้องเป็นญาณที่ละเอียด ไม่ใช่ปัญญาอย่างนี้ ปัญญาที่ยังคิดกันอยู่นี้เป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย

แต่ถ้ามันเป็นปัญญาญาณอย่างนั้น นี่บุคคลคู่ที่ ๔ ถ้ามีสติมีปัญญา แล้วพยายามพิจารณาแยกแยะถึงที่สุด คำว่า “แยกแยะ” แยกแยะด้วยญาณ ไม่ใช่แยกแยะด้วยปัญญานะ เวลามันชำระล้างกัน ยุบตัวลง จบ พอจบ บุคคล ๔ คู่ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ถ้ามรรค ๔ ผล ๔ เป็นนิพพาน ๑ สิ้นสุดกระบวนการของมันไปแล้ว จบสิ้นกระบวนการของมันซะใหม่ ถ้าจบสิ้นกระบวนการของมัน เห็นใหม่

จากที่ว่ากรรมแรกเกิดมีสติมีปัญญา มีการรักษามีการดูแล การดูแลมันพัฒนาการของมัน เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้าพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เราปฏิบัติพรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์ไง ถ้าปฏิบัติพรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์แล้ว มันจบสิ้นแล้ว ผลของวิญญูฯ สิ่งที่เกี่ยวข้องตายเกิดในวิญญูฯ คูสิ จิตเดิมแท้ที่ห้องใส ถ้าห้องใส ถ้าไม่มีใครไปเจอมัน ไม่มีใครจับต้องมันได้ มันเกิดบนพรหม ถ้าเกิดบนพรหม มันต้องไปสูกกันบนพรหมอยู่นั้น เห็นใหม่ จิตเดิมแท้ที่ห้องใส จิตเดิมแท้ที่ผู้ข้ามพ้นกิเลส ปฏิสนธิจิต จิตเดิมแท้ๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำลายอวิชชา ฆ่าอวิชชาหมดแล้ว นี่ไง ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา

มันก็ทำลายไปแล้ว อวิชชาก็ทำลายไปแล้ว สิ่งที่เหลือมันคืออะไรล่ะ? ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา สิ่งที่เหลือๆ นี่ สิ่งที่เหลือ เวลาที่เหลือของธรรมชาติ ฉะนั้น เวลาขั้นที่สะอาดๆ สะอาดเฉพาะบุคคล สะอาดเฉพาะสถานที่ แต่ขั้นที่สะอาดไม่มี เพราะมันมารๆ มันเป็นมารทั้งนั้นนะ สิ่งที่เป็นมารมันถึงทำให้เราทุกข์เรายากใจ แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติเพื่อให้สิ้นสุดแห่งทุกข์ ถ้าสิ้นสุดแห่งทุกข์ กระบวนการของมันจบสิ้นขึ้นมา เห็นใหม่

ขอให้มีธรรมแรกเกิด ถ้าธรรมแรกเกิด คนคนนั้นจะถนอมรักษาจะดูแล ไม่ใช่กะล่อน
 ปลิ้นปล้อน พูดอย่างทำอย่าง อันนั้นก็เลวทั้งนั้น แต่เวลาพูดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
 พุทธเจ้า แล้วพูดจะฉานเสียด้วยนะ ไอ้คนฟังก็เชื่อ เพราะอะไร เพราะไม่มีวุฒิภาวะ เพราะเรา
 ไม่ได้รสของธรรม เราไม่เคยได้สัมผัส เราถึงไม่รู้ว่ามันจริงหรือปลอม ฉะนั้น ถ้าจิตของเรา
 ธรรมแรกเกิดเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ความจริงเป็นความจริง
 ของเรา แล้วความจริงเป็นธรรมโอสถ เป็นธรรมของเราเสียด้วย เราถึงทำเพื่อประโยชน์กับเรา
 เอวัง